

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obžalovaného **A. Š.**, pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a iné o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo 16. júla 2010, sp. zn. BB-3 T 31/2007, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 25. novembra 2010 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por. **z r u š u j e s a** napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. **s a v e c v r a c i a** Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo 16. júla 2010, sp. zn. BB-3 T 31/2007, bol obžalovaný **A. Š.** uznaný za vinného zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1. ods. 2 Tr. zák. v súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 1. októbra 2006 v čase okolo 15.30 hod. na začiatku diaľnice smerom z B. do T. ako colník – pracovník Colného úradu B. pri kontrole textilného tovaru v motorovom vozidle V., ev. č. G., žiadal a prijal od majiteľa tovaru L. L., občana Slovenskej republiky vietnamskej národnosti, pre seba a ostatných členov hliadky, sumu 2 000 Sk (66,38

eur) ako úplatok za to, že tovar nezadrží napriek tomu, že majiteľ ani vodič vozidla nemali u seba doklady o tovare, preto mu L. odovzdal požadovanú sumu v štyroch bankovkách nominálnej hodnoty 500 Sk a následne urobil o tom oznámenie na polícii.

Za to bol podľa § 329 ods. 2 Tr. zák.za použitia § 41 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j/, § 37 písm. h/ Tr. zák. obžalovanému uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obžalovaný A. Š. prostredníctvom svojho obhajcu. V písomných dôvodoch svojho odvolania uviedol, že odvolanie podáva do viny i trestu. Vytýkal súdu prvého stupňa, že znovu sa dopustil chýb, ktoré mu vytkol najvyšší súd v zrušujúcom uznesení z 20. novembra 2008, sp. zn. 1 Toš 5/2008. Súd prvého stupňa neodstránil rozpory vo výpovediach svedkov L. L. a vodiča motorového vozidla, pričom doteraz nie je zrejmé, kto predmetné vozidlo riadil. Navrhol preto napadnutý rozsudok zrušiť v celom rozsahu s tým, že vrátením veci súdu prvého stupňa sa na veci nič nezmení, preto sa dožadoval, aby najvyšší súd sám vo veci rozhodol oslobodzujúcim rozsudkom.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 314 Tr. por. doručil rovnopis odvolania obžalovaného úradu špeciálnej prokuratúry s upozornením, že sa k dovolaniu môžu vyjadriť, ktorú možnosť však prokurátor nevyužil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako i správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že odvolanie obžalovaného je dôvodné pre chyby rozsudku spočívajúce v tom, že súd prvého stupňa sa nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

V prvom rade je potrebné uviesť, že v predmetnej veci došla obžaloba ešte na bývalý špeciálny súd 12. decembra 2007 pre skutok právne posudzovaný ako zločin prijímania

úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., pričom súd prvého stupňa vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom z 21. apríla 2008 pod sp. zn. BB-3 T 31/2007, ktorým uznal obžalovaného A. Š. za vinného v zmysle podanej obžaloby a uložil mu podľa § 329 ods. 2 Tr. zák. za použitia § 41 ods. 1, § 36 písm. j/, § 37, písm. h/ Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5(päť) rokov. Na výkon tohto trestu zaradil obžalovaného podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku podal obžalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktorému najvyšší súd vyhovel a uznesením z 20. novembra 2008 sp. zn. 1 Toš 5/2008 podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a vec podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Vo svojom rozhodnutí najvyšší súd vytkol súdu prvého stupňa, že sa nevyrovnal so všetkými okolnosťami a nariadil mu doplniť dokazovanie za účelom riadne zisteného skutkového stavu. V závere svojho rozhodnutia upozornil súd prvého stupňa, že je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vinu obžalovaného bez akýchkoľvek pochybností preukázať a nie naopak.

Po vrátení veci súd prvého stupňa už v inom zložení senátu, vykonal dokazovanie v intenciách zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu a znovu uznal rozsudkom zo 6. mája 2009 obžalovaného za vinného ako v predchádzajúcom rozsudku, ktorý bol zrušený. Uložil mu aj rovnaký trest.

Na základe odvolania obžalovaného najvyšší súd uznesením z 19. novembra 2009, sp. zn. 1 Toš 9/2009, podľa § 321 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu, a to z procesných dôvodov, pretože súd pokračoval v konaní a meritórne rozhodol v inom zložení senátu. Vec bola podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátená súdu prvého stupňa s tým, že pre zmenu zloženia senátu je potrebné vo veci vykonať znovu celé dokazovanie.

Po vrátení veci súd prvého stupňa vykonal celé dokazovanie tak, ako mu to nariadil svojím uznesením senát najvyššieho súdu a po vyhodnotení dôkazov opätovne uznal napadnutým rozsudkom obžalovaného za vinného ako v predchádzajúcich rozhodnutiach, ktoré boli zrušené, pričom obžalovanému uložil aj rovnaký trest. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že svoje rozhodnutie založil na svedeckých výpovediach L. L., ktorý bol oznamovateľom trestnej činnosti a svedka P.V.P., o ktorých pravdivosti

nemal súd prvého stupňa žiadnych pochybností.

V prerokúvanej trestnej veci najvyšší súd na základe predloženého spisového materiálu zistil, že súd prvého stupňa rozhodol napadnutým rozsudkom po tom, čo na hlavnom pojednávaní zákonnou formou vykonal všetky dôkazy, ktoré mal v danom prípade k dispozícii. O tom, že vo veci boli vykonané všetky dôkazy svedčí aj okolnosť, že ako špeciálny prokurátor, tak ani obžalovaný a jeho obhajca v závere hlavného pojednávania nemali žiadne návrhy na doplnenie dokazovania a rovnako v podanom odvolaní obžalovaný zaujal stanovisko, že v priebehu hlavného pojednávania boli vykonané všetky potrebné a dostupné dôkazy.

Podľa najvyššieho súdu súd prvého stupňa síce vykonal všetky dostupné dôkazy, avšak pri ich hodnotení nepostupoval dôsledne v zmysle vyššie citovanej zásady uvedenej v ustanovení § 2 ods. 12 Tr. por. Dôkazný postup je potrebné vyčerpávajúcim spôsobom popísať a logicky i vecne presvedčivým spôsobom zdôvodniť. Táto požiadavka vyplýva z ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por., ktoré upravuje požiadavky kladené na odôvodnenie rozsudku. V zmysle tohto ustanovenia je potrebné vyložiť, ktoré skutočnosti vzal súd pri svojom rozhodnutí za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov (najmä ak si vzájomne odporujú). Z odôvodnenia musí byť tiež zrejmé, ako sa súd vyrovnal z obhajobným tvrdením obžalovaného a akými právnymi úvahami sa riadil, keď posúdil ním zistené skutočnosti podľa príslušných ustanovení trestného zákona v otázke viny a trestu. Niet sporu o tom, že procesné predpisy ponechávajú hodnotenie vykonaných dôkazov na voľnú úvahu súdu prvého stupňa, avšak voľná úvaha nemôže byť absolútna a nesmie byť prejavom ľubovôle, resp. svojvôle. Podľa zistenia najvyššieho súdu vykonané dôkazy súd prvého stupňa vyhodnotil značne jednostranne, a to v neprospech obžalovaného.

Obžalovaný A. Š. od začiatku trestného stíhania popiera spáchanie trestného činu. Súd prvého stupňa jeho obrane neveril, pričom svoje rozhodnutie o jeho vine ako bolo už vyššie spomenuté založil na výpovedi svedkov L.L. a P.V.P.. Vzniknuté rozpory v ich výpovedi bagatelizoval s tým, že sa dotýkajú nepodstatných vecí, a preto nemôžu spochybníť ich vierohodnosť. Podľa názoru súdu prvého stupňa sa totiž zhodujú ich výpovede v podstatných častiach. Podstatné podľa súdu prvého stupňa je, že obaja potvrdili, že práve obžalovaný vyžiadal od nich a prijal úplatok. Na druhej strane

výpovedi svedkov E. K., M. Č. a M. B., ktorí kritického dňa vykonávali službu spolu s obžalovaným a potvrdili jeho obranu neuveril a považoval ich výpoveď za nevierohodnú.

S takýmto zjednodušeným prístupom k hodnoteniu jednotlivých dôkazov nemožno súhlasiť. V tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že svedok L. bol oznamovateľom trestnej činnosti, pričom tvrdil, že vodičom vozidla, ktoré bolo kontrolované colníkmi bol jeho pracovník menom N. Toto meno uviedol následne i do zápisnice o jeho výsluchu, žiadneho vodiča menom P. V. V. nespomínal. Nemohlo dôjsť ani k omylu zo strany vyšetrovateľa, lebo mená nie sú vôbec podobné. Napokon svedok mjr. R., ktorý prijal oznámenie a vypočul L. L. ako svedka, vo svojej výpovedi potvrdil, že zapísal iba to, čo mu svedok hovoril. Treba pripomenúť, že svedok žije na Slovensku už dlhú dobu, dokonca je tlmočníkom, takže k žiadnym nedorozumeniam pri vyslovovaní mena vodiča prípadne zámene nemohlo dôjsť. Na hlavnom pojednávaní 6. mája 2009 (č. I. 421 zv. 4) k tomu uviedol, že vozidlo riadil V., pričom ide o syna jeho kamaráta, ktorý došiel na Slovensko za rodinou a vodič ho požiadal, aby neuvádzal jeho meno, lebo nechce mať nepríjemnosti. Preto uviedol iné meno. Súd prvého stupňa sa s týmto vysvetlením uspokojil, prehliadol pritom, že svedok V. na tom istom hlavnom pojednávaní (č. I. 439) uviedol, že mal v uvedenom čase legalizovaný pobyt na Slovensku. Okrem toho je nelogické, aby na jednej strane zatajoval meno skutočného vodiča a následne ho privedie pred vyšetrovateľa, aby podal svedeckú výpoveď. Okrem toho svedok L. v priebehu celého konania viackrát menil svoje výpovede nielen ohľadne počtu bankoviek, ale aj ohľadne ďalších dvoch osôb, ktoré sa mali v kritickej dobe nachádzať vo vozidle. Pritom svedok V. tvrdil, že tieto osoby vôbec nepozná, išlo o stopárov a keďže boli krajanovia, vzal ich do vozidla. Nelogickým sa javí i samotný príchod svedka L. L. na miesto, kde mali colníci kontrolovať vozidlo a k tomu ešte bez peňazí, pretože na „úplatok“ sa mala zložiť aj neznáma stopárka. Pritom vodič mal prevážať na uskladnenie mimosezónny tovar, preto nebol dôvod aby sa obával o tovar. Doklady od tovaru mohol na colnicu hocikedy priniesť a tovar by mu vydali. V konaní sa vôbec nepodarilo rozptýliť pochybnosti o tom, kto vlastne predmetné motorové vozidlo kritického dňa riadil, ktorá skutočnosť potom podstatne znižuje hodnovernosť výpovede svedka L. L. Vznikli tým závažné pochybnosti o tom, či sa skutok prezentovaný týmto svedkom stal. Najvyšší súd pripomína, že prakticky obžaloba, ani súd prvého stupňa celkom neuverili výpovedi tohto svedka. V podstate jeho výpoveď vzali do úvahy iba čo sa týkalo obžalovaného A. Š. Časti jeho výpovede, ktorá sa týkala ostatných colníkov už neuverili.

Už v prvom zrušujúcom uznesení z 20. novembra 2008 najvyšší súd pripomenul, že nie je povinnosťou obžalovaného dokazovať svoju nevinu, pretože zásada prezumpcie nevinu vyžaduje, aby to bol štát, kto nesie v trestnom konaní dôkazné bremeno. Netreba zabúdať, že obžalovanému v prípade uznania viny hrozí pomerne vysoký trest odňatia slobody. Preto je nevyhnutné, aby jeho vina bola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná. Vykonané dôkazy musia jednoznačne a s najvyšším stupňom istoty preukazovať, že skutok uvedený v obžalobe sa stal, že predstavuje skutočne závažnú hrozbu pre spoločnosť a že práve obžalovaný je skutočne osobou, ktorá sa žalovaného skutku dopustila. V prípade existencie akýchkoľvek rozumných pochybností o tom, či sa obžalovaný žalovaného skutku dopustil, je potrebné tieto pochybnosti vykladať v jeho prospech a nie naopak. Ani vysoký stupeň podozrenia sám o sebe nevytvára zákonný podklad pre odsudzujúci výrok.

V posudzovanej veci ako už bolo vyššie uvedené, súd prvého stupňa sa dôsledne nevyrovnal so všetkými skutočnosťami potrebnými na zákonné rozhodnutie, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 písm. b/ Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. prikázal súdu prvého stupňa, aby vykonané dôkazy vyhodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia jednotlivo i v ich súhrne tak, ako to predpokladá ustanovenie § 2 ods. 12 Tr. por. a vo veci rozhodol v súlade so zákonom.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 25. novembra 2010

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Monika Ivančíková